

Барвари цибулевої масті

Дійові особи:

ХАНЯ - жінка 43-45 років, але не впевнена, що вже виросла.

ПАНІ БАСЯ - мама Хані (близько 80 років)

ЛАРИСА - біженка зі сходу України (43-45 років)

МІХАЛ - просто пшистойний мужик, волонтер (близько 40 років)

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК

ЖУРНАЛІСТКА

1. *Березень - 2022 року. На трасі стоїть припаркована старенька машина. Ханя спить на задньому сидінні, завалена гуманітарним манаттям.*

ХАНЯ. Тремтить від холоду...

- Перевір мені кордон... я не знаю, куди їхати - до польського чи румунського....
- Всюди черги, жахливі черги....
- Знайди 32 місця для ночівлі;
- Організуй автобус... на завтра... до Іспанії... Хоча, ні - вони вже не хочуть до Іспанії, краще - до Бельгії....
- А ми зможемо виїхати без паспорта? В бабусі не має паспорта....
- У мого собаки теж немає. У котів є, а у собаки немає... І що нам робити?
- Песель! Песель! Заради Бога! Черги на стадіоні з 4 ранку.
- Я з дітьми.
- Кого це обходить? У нас три черги: тут з дітьми, тут з немовлятами і тут з новородками.
- А без дітей?
- Без дітей... проше пані, я тут стою вже два тижні.

Гучний стукіт по даху автомобіля. Ханя різко прокидається і б'ється головою. Бачить Міхала. Відкриває вікно механічною ручкою.

МІХАЛ. Привіт, як справи? Давно тут спиш у холодній машині?

ХАНЯ. О, боже, дякую. *Ханя виходить з машини.* Я пробила колесо, і не хотіла, щоби сів акумулятор.

МІХАЛ. Тобто, можна припустити, - я врятував тобі життя....

ХАНЯ. Людина смертна, і як хтось правильно сказав... смертна несподівано.

МІХАЛ. Міхал.

ХАНЯ. Булгаков.

МІХАЛ. Що? Пробач?...

ХАНЯ. Я думала...

МІХАЛ. Ааа! Ні. В сенсі - мене звати Міхал. Я не надто сильний в російській літературі.

ХАНЯ. Ой, як незручно, вибачте.

МІХАЛ. Та нічого... Це все мої прогули в ліцеї. Можна сказати - я кенселив російську літературу ще до того, як це стало...

ХАНЯ. Мейнстрімовим?

МІХАЛ. Необхідним... Маєш запасне колесо?

ХАНЯ. Здається, я спала на ньому. *Крутить шиєю. Показує колесо і домкрат. Незручно зіштовхуються.*

МІХАЛ. Але ти не сказала, як тебе звати.

ХАНЯ. Ханя.

МІХАЛ. *Пауза.* Якщо чесно, сподівався - ти скажеш Маргарита.

ХАНЯ. Тобто із освітою у Вас не все так погано.

МІХАЛ. Тільки не у Вас, а у тебе... Можемо про це домовитись?

ХАНЯ. Вибач, я останнім часом мало сплю і часто на запасних колесах... Бо у мене був такий тяжкий... де... тиждень... день і ніч весь час на телефоні... Не можу ясно мислити.

МІХАЛ. Як ми всі. Як кожен поляк, який має серце....

Міхал ставить домкрат. Відкручує колесо.

ХАНЯ. Хочеться вірити.

МІХАЛ. Але хто б міг собі таке уявити? Поляки походу ненормальні... ні?...

Сміється. Як це так! Всі рушили - їдуть до кордону!

ХАНЯ. Я весь час мушу собі пояснювати, що це добре... що хоча б для близьких собі людей ми можемо бути... не знаю... відкритими, солідарними.

МІХАЛ. Точно... Це якесь неймовірне піднесення. Наче всі поляки враз стали дружніми. *Сміється.* Ти знаєш, що на кордонах стало більше машин, які хочуть забрати біженців, ніж самих тих українців... українок... Це реально смішно, бо

вони не можуть перелізти через всіх тих запрошуючих людей. Це якось так... це мило... правда?

ХАНЯ. Для мене це, скоріше, тотальне шоу жахів. Ці люди, що приїжджають з нічим, з пакетами. Бабусі, що сидять самі на вокзалах....

МІХАЛ. *Змінюється в обличчі.* Так, звісно, страшна трагедія.

ХАНЯ. А потім... а потім, як виявилось, є подвійні стандарти.

МІХАЛ. Подвійні? Не розумію?

ХАНЯ. Іноземні студенти... знаєш, такі темношкірі... Їх спочатку не пропускають до кордонів. Вони там дуже довго сидять... Без їжі і пиття. Їх б'ють українські прикордонники. Мені надсилали відео... повір. І польські не сильно кращі. Ніби ніхто не хоче їм допомогти.

МІХАЛ. Знаєш, я б не реагував аж так остро... Просто всі спочатку звертають увагу на жінок з дітьми.

ХАНЯ. Десь воно весь час мені нагадувало... Ну, бо весь час була... і власне є... криза на білоруському кордоні. Де я теж намагалась підтримати. І для мене попередній Святвечір... Я знала, що десь у лісі гинуть люди. Розумієш?... я не поїхала додому на Різдво, бо вирішила, що... *плаче*, я пердоле... навіщо мені такі традиції, коли поруч гинуть люди, а ви тут спокійно їсте коропа і нікого це не обходить, окрім купки навіжених.

МІХАЛ. *Хоче дати щось, щоб витерти очі Хані, але має брудні руки.*

У мене є серветки... тут, в кишені куртки... Але брудні руки.

ХАНЯ. Не переймайся. Я просто така... істеричка.

Міхал закінчив із колесом. Кладе в багажник пробите.

МІХАЛ. Насправді, я так не думаю. Радше, ти маєш найбільше серце з усіх людей, яких я знаю. *Втирає собі руки і простягає Хані хусточки.*

Тим часом Лариса непомітно вийшла з машини Міхала. І стоїть позаду Хані. Виглядає, як привид, загорнутий в одіяло і з портативним холодильником в руці.

ЛАРИСА. Я сильно ізвіняюся!?

Ханя лякається і скрикує.

Лариса теж лякається і скрикує.

ЛАРИСА. Казала мені Валька - в бордель повезуть. Так і знала... Забойщиця скота плохого не посовітує.

МІХАЛ. Все добре, Ларисо, заспокойся, будь ласка.

ЛАРИСА. Попереджаю - я буду захищатися!

МІХАЛ. *До Хані.* Жінка тікає від війни. Імовірно, у неї тривожний розлад або посттравматичний, або і те, і інше одночасно.

ЛАРИСА. Мене виховували... шохтьори, тітушки і Сергій Бубка.

ХАНЯ. Що вона говорить?

МІХАЛ. *До ХАНІ.* Я не впевнений.

ЛАРИСА. Так що я бачу в цілковитій темряві, стрибаю ввєрх на 20 метрів і лушпайкой можу вибити глазне... око.

ХАНЯ. Ти якось її образив?

МІХАЛ. Та ну що ти... Лариса, хей! Спокійно. Бачиш тут жінка в біді.

Повільно. Я допоможу пані і ми поїдемо далі. Добре? Тобі нічого не загрожує.

ЛАРИСА. Не рухай мене!

Тут важливо розуміти, що слово "рухати" в польській мові - це вульгаризм, який вказує на сексуальну дію. Це наше "трахати".

ХАНЯ. Ти її згвалтував?...

МІХАЛ. *Сміється.* Запевняю, це труднощі перекладу. Я пальцем її не торкався.

ХАНЯ. *Хапає домкрат і розмахує ним.* Не наближайся, збоченцю!

ЛАРИСА. М-да, оце Європа. Неужелі їм так блядей не хватає, що за мене сутіньори махаться будуть?

ХАНЯ. Так, пані, збирайте свої речі і пересідайте в мою машину! Бистра!

Бистра!

ЛАРИСА. Цей світ окончательно дав йобу. *Біжить за речами.* Ніде порядку нема. Ретроградний Міркурій, Ретроградний... Меркурій.

МІХАЛ. Та заради Бога...

ХАНЯ. Не наближайся, бо я стрілятиму!

МІХАЛ. З домкрата?

ХАНЯ. У мене в машині АК-74.

МІХАЛ. Звідки у тебе автомат?

ХАНЯ. Звідти, звідки і сошки, бронежилети, калібрувальні приціли, штурмові костюми, турнікети, тепловізори, дрони та інші дрібниці. Я волонтерка!!!

МІХАЛ. І він заряджений?

ХАНЯ. Хочеш переконатись?

МІХАЛ. Ханя, ти неправильно все зрозуміла.

ХАНЯ. *До Лариси..* Ну! Ларисо! Бістра! Бістра!

ЛАРИСА. *Переносить речі. Загніваючій запад. Порозводили всяке падло, туземці: сутіньори, грабітелі... борделі... страж гранічна... Бабку в аеропорті з чемоданом героїна взяли ... а лавандового латте нема де випить.*

МІХАЛ. *Запевняю, Ханя, ти помиляєшся!*

ХАНЯ. *Сідає в машину і заводить її.*

ЛАРИСА. *Вискакує. Щас, щас... Я тут кое-шо забула. Втикає ніж Міхалу в переднє колесо. Поїхали, поїхали!*

Ханя і Лариса їдуть.

МІХАЛ. *Ну, не. А це для чого? Кричить навздогін. Лариса! Ти забула свій паспорт!*

МІХАЛ. *Після паузи. WE7563M.*

2. *Квартира Хані. Пані Бася розмовляє по телефону.*

ПАНІ БАСЯ. *Я була на цвинтарі і нема його там - думаю - він ще живий.*

Старе лайно.

Так-так, Едитко. Хочеться жити, поки у тебе є мета.

Я почекаю, поки цей пердун здохне першим....

А що ти хотіла... велика любов - велика діра в серці.

Дзвоне будильник.

О, нарешті сьома.

Ледарі в уженді почали працювати....

Бувай, дорогенька, бережи себе.

Піду поскаржуся...

Без цього, знаєш, не можу існувати.

Так-так, зрештою, у мене все записано.

Та, та. Бувай. Бузячкі.

Кладе слухавку. Набирає інший номер. Довго йдуть гудки.

Пані Бася набирає знову.

Господи Боже, чому ти даруєш таким дурним подругам таке довге життя?

Всі поважаючи себе люди, померли давним давно.

Немає з ким поговорити про речі високі і глибокі.

Доброго ранку! Доброго ранку!

Заздалегідь дякую, що нарешті знайшли час

зайнятись своєю роботою, яка повністю фінансується з бюджету платників податків. Барбара А... А, пані вже впізнає мене....

Чудово!

Я дзвоню в дуже серйозній справі.

І ви, очевидно, знаєте, в якій.

Я живу поруч із домом культури, про що ви вже добре знаєте....

Так... з моїх попередніх скарг,

які я подаю з дня заснування цього палацу гріха і розпусти.

Так, я познайомилася з вами, коли ви прийшли працювати стажисткою, і не сумнівайтесь - проводжу на пенсію.

Як вам відомо, я вже написала майже двісті листів міському голові з метою назавжди припинити гучне тероризування музикою місцевих мешканців.

Яке мені діло до того, що чиїсь огидні, музично глухі діти мусять десь практикувати свою жахливу музику?

Нехай займаються деінде, але я впевнена,

що цей конкретний заклад жаху і розпусти треба негайно закрити!

Будь ласка, не випробуйте моє терпіння,

адже я завжди можу піти іншим шляхом, який може призвести до смерті чи каліцтва.

Я ще навіть не почала погрожувати.

І... поклала слухавку.

Далеко не рекорд терпіння...

3. *Заходить Ханя. За нею Лариса. Сміються.*

ЛАРИСА. А я ж думала, що ти мене в бордель везеш. Уже даже настроїлась.

Прям жалко...

ХАНЯ. *Помічає пані Басю.* Вітаю, мамо.

ПАНІ БАСЯ. Де ти була? Я сиджу тут сама вже три дні! Чому ти не відповідала на телефон?

ХАНЯ. Вибач, я була дуже зайнята.

ПАНІ БАСЯ. Чим?

ХАНЯ. Треба зробити бутерброди, знаєш... каріматити знайти....

купити контейнери для тварин... і багато всього.

Якщо це не стане на професійні рейки, ми тут поляжемо... не буде пропускнуої здатності.

ПАНІ БАСЯ. Я не хочу чути, що моя дочка обслуговує українців....

ХАНЯ. Це називається волонтерство.

ПАНІ БАСЯ. Це називається приниження.

Як ти можеш так поводитись зі своєю бідною матір'ю?

Я вже мовчу про те, що ти дозволяєш собі не приїжджати до мене на Різдво.

Ти дочекаєшся, що одного дня у мене станеться серцевий напад і ніхто про це не дізнається!

Мій холодний труп знайдуть за сморідом - яка ганьба - сусіди та інші падальщики.

ХАНЯ. Вибач, я не думала, що ти прийдеш до мене в гості... без мене...

ПАНІ БАСЯ. Це геть не дивно, бо ти ніколи не думаєш про свою матір.

ХАНЯ. З тобою щось сталося?

ПАНІ БАСЯ. Дякую, що нарешті запитала.

Цей жахливий дом культури тероризує мене щодня з 9 ранку до 5 вечора, я фізично не можу знаходитись у своїй квартирі.

Це нестерпно, як у катівні!

ХАНЯ. В центрі міста не може бути тихо, як у селі.....

Всі не можуть мовчати і машини їздити на холостому ході....

ПАНІ БАСЯ. Ти взагалі на чиєму боці?

Ти розумієш, що вони доводять мене до нервового зриву?

Я не відчуваю себе в безпеці в своїй квартирі!

Лариса тим часом заносить і заносить з коридора речі, на що пані Бася дивиться зі все більшими очима.

ХАНЯ. Минулого тижня ти скаржилась на диких кабанів.

ПАНІ БАСЯ. Так, бо вони швендяли під моїм балконом.

Неможливо було вийти на вулицю.

Одна швіня народила на території початкової школи навпроти Мокотовської районної адміністрації.

І ніхто не хотів відповідати за цей балаган!

ХАНЯ. Мамо, ти так часто скаржишся, що я не розрізняю масштабу проблем.

ПАНІ БАСЯ. Це називається захист прав обивателів.

ЛАРИСА. Доїбаться до мишей це називається... Ой, вибачте... Здається, це ваше - в комнаті лежало. *Вішає сумку на пані Басю.*

Пауза.

ПАНІ БАСЯ. А що тут відбувається?

ХАНЯ. Я запросила жінку до себе на ніч.

ПАНІ БАСЯ. Ти що, геть здуріла?

Оцю абсолютно чужу жінку з України?

Вона ж винесе з квартири все, що зможе.

ХАНЯ. Мамо, припини. Вона може почути.

ПАНІ БАСЯ. Навіть, припустимо, що зрозуміє, з якого дива я маю перейматися її почуттями?

ХАНЯ. З такого, що йде війна. І ця жінка пережила важкі потрясіння.

ПАНІ БАСЯ. А мені яке до того діло? Це не наша війна!

ЛАРИСА. Сама до себе. Ах, ти ж обізяна вредна....

ПАНІ БАСЯ ?

ХАНЯ. *До пані Басі.* Але як ти можеш? Тут людям треба помагати, а ти така... така суха.

ПАНІ БАСЯ. Ти не знаєш, з ким маєш справу. Це чужа нація, дика і нахабна!

ХАНЯ. Ти говориш про них, наче, то дотракійці.

ПАНІ БАСЯ. Не маю найменшого уявлення, про кого ти говориш. Але українці - то дикі напівголі варвари.

ХАНЯ. Я знала, що ти трохи уїдлива, але це геть виходить за всі людські межі. Це навіть не стереотипи.

Це якась хвора параноя.

Жінка, яка тікає від війни, залишилася у мене на одну ніч.

А завтра я відвезу її до центру для біженців.

ПАНІ БАСЯ. Я знаю, доню, що я часто скаржуся.

Але зараз благаю тебе - розплющ очі!

І не роби жохливої помилки.

Це велике ЗЛО, що напливає зі Сходу.

Я не думаю, що в усьому світі є більш підлий, хамський і бандитський народ.

Ти даш їй палець, а вона відгрезе тобі руку.

ХАНЯ. Віддай мені, будь ласка, ключі.

ПАНІ БАСЯ. Що?

ХАНЯ. Ключі від моєї квартири.

Пауза

ПАНІ БАСЯ. Ти, мабуть, жартуєш.

Викидаєш матір на вулицю, як собаку, щоб звільнити кімнату для чужої баби з України?

ХАНЯ. Мамо, будь ласка, я страшенно втомилася, облиш цю паніку.

Я просто не маю третього комплекту ключів.

ПАНІ БАСЯ. Я, здається, починаю розуміти.

Ця жінка відьма!

У них в кожному селі по такій.

Вона, мабуть, використала якусь форму гіпнозу -

Я просто не бачу іншого пояснення.

ХАНЯ. Мамо, будь ласка, віддай пані ключі і не здіймай галасу.

Лариса простягає руку і багатозначно дивиться. Нарешті пані Бася кидає ключі на підлогу. Хмикає і йде до дверей.

ПАНІ БАСЯ. Запам'ятай мої слова - потім не знатимеш, як її позбутися.

Виходить, гупаючи дверима.

4. Ханя зачиняє зсередини і видихає.

ХАНЯ. Не звертай уваги, це не те, щоб ставлення до тебе особисто чи українців взагалі - мама просто складна людина... і я не завжди можу за себе постояти

ЛАРИСА. Ой, я тебе умоляю.

Ти говориш з людиною, яка 8 років відробила на Барабашова.

Я така жінщина... розумієш.

С їбанцой.

Од таких обично всі держаться подальше.

Таким, як я довго не розказують.

Це хай комусь - ти то не так, ти сьо не так.

Я не заказувала цю психодіагностику, шановні.

Кожний тобі розказує який ти, куда тобі піти, як тобі жити...

Хто ці люди?

Ханя береться за сумку.

ХАНЯ. Вибач, я розумію лише кілька слів.

Російську колись вчила, а з українською в мене погано.

Дозволь, я допоможу.

Лариса тягне сумку на себе.

ЛАРИСА. Ні-ні, не треба.

З сумки розсипаються зуби. Ханя трохи в шоці.

ХАНЯ. Що це в біса таке? Це зуби? Людські зуби?

ЛАРИСА. Сама до себе. Дай людині повод для домислів і вона відчуватиме, що живе не напрасно...

До Хані. Вони молочні.

ХАНЯ. Але нащо? Це трохи дико... знаєш... Тільки не кажи мені, що ти стоматолог і маєш слабкість до дитячих різців. Скільки їх тут?

ЛАРИСА. Весь набір - 20 штук.

Це, не пойми прівратно, мого сина... зуби.

Я розумію, що виглядає так, наче я на голову хвора - воно і зрозуміло.

Але...

Він як маленький був, зуб випаде - він під подушку покладе...

і я ж на дещо поміняю.

Зранку радий такий.

Беззубий, але при грошах.

Зубна фея, значить, забрала.

Всім же хочеться чуда, а дітям - тем більше:

щоб Миколай з мішком подарунків, щоб джін з бутілки, щоб з мишею коні, а з канібала - миша, щоби фея з баблом і чудесами, щоб у русалки були стройні ноги і нічого їй за це не було, щоб у найменшій жінки була велика любов... і не з жабою, як це в житті завжди буває, а з крилами... щоби в одноногого солдатика влюбились балерина і вони не згоріли ні в каміні, ні на роботі, ні в театрі... щоби дерев'яний хлопчик став справжнім, а справжній - справжнім принцем... ну і щоби путін здох...

А викидати було шкода - я собі складала.

Йому вже дванадцять років було, а він засинає і каже: а фея прийде?..

Розумієш?

І фея приходила...

І приходила... поки молочні зуби не закінчились.

Якось так діти і виростають... коли феї вже немає за чим приходять.

А як я уже тікала, то що брать?

Фотографій його надрукованих у мене не було... зовсім. Погоріли. Ще там... під Іловайськом... - ми другий раз біженці. Коли у чотирнадцятому тікали, йому 13 років було і він взяв ті молочні зуби з собою.

А зараз він у мене служить.

Молодий такий хлопчик.

Міг втікти, міг сховатися...

Але він у мене не такий...

Сказав:

- Мамо, я себе поважаю не буду, я так жити не зможу...

І пішов у воєнкомат.

Скільки тих років пройшло, як він вірив у фею...

А тепер бачиш - в людську справедливість і закони воєнного врем'яні.

ХАНЯ. Вибач... Я не подумала, що може бути щось таке.

Звичайно, ти маєш право на будь-яку дурницю, яка тебе заспокоює.

Відводить Ларису до спокою. ЗТМ.

5. *Волинська трагедія VS Волинська різня.*

ЖУРНАЛІСТКА. Що сталося на Волині в 1943 році?

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. На мою думку, це була війна між двома партизанськими арміями: Українською повстанською армією та польською Армією Крайовою. Поляки вважали, що воюють за свої східні території, українці — що за свої західні.

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Слід почати з того, що в 1919 році, в результаті програної війни, п'ять мільйонів українців опинились в польській державі.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. На Волині поляки були в рішучій меншості - лише 16%, і все ж їм вдалося приєднати цю територію до Другої Речі Посполитої.

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Було кілька фракцій організації українських націоналістів...

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. ...І вони воліли здобути незалежність... парламентським шляхом.

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Але план Колодзінського, який бандерівська фракція ОУН визнала своїм, включав серію етнічних чисток поляків і євреїв. Причому етнічна чистка охоплювала всіх поляків без винятку, включно з селянами, жінками і дітьми.

Ідея полягала в тому, щоб після війни ні в кого не виникало сумнівів, що це українські землі.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. Праця Колодзінського від 1938 року ніколи не була опублікована, вона існувала лише в одному примірнику. Її ніколи не цитували. Не має жодних доказів того, що вона лягла в основу якихось політичних рішень.

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Праця Колодзінського складалася з відкритої і таємної частини. Таємна частина призначалася лише для вищого керівництва ОУН та УПА і містила інформацію про антипольську чистку. Натомість відкриту частину опублікували 1940 року в Кракові.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. Але без тієї частини, що стосувалася антипольської чистки.

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Важко повірити, що ця частина не була відома.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. Польські колеги дуже старанно шукали документального підтвердження наказу вищого керівництва УПА про етнічні чистки — і ніхто нічого не знайшов. Говорили про документ, який підтверджує цю тезу, але це був не документ, а лише протокол допиту одного з командирів УПА Юрія Стельмашука, датований 28 лютого 1945 року. Так от, протоколу, датованого тим днем, не існує. Польські історики посилалися на документ, який був копією неіснуючого документа. І тільки ця копія мала бути доказом того, що рішення про антипольські акції ухвалювали на найвищих щаблях ОУН і УПА. Скажу категорично: ми не маємо жодних документів щодо антипольських акцій на Волині.

6. *Квартира Хані. Ханя говорить по телефону.*

ХАНЯ. *По телефону.* Так, мамо, я підвожу її на машині, щоб вона мила вікна. Ні, вона не може їздити автобусом, бо не знає, як проїхати по місту, не може купити квиток і пробити його ....

Ні, вона не вміє користуватися Google-map.

І перекладачем теж.

Я знаю, що ти в свої 80 можеш.

Я вже кілька разів платила за неї штраф - і це досить дорого.

Сама до себе. Я навіть підозрюю, що вона навмисно не платить за проїзд. Це такий адріналін - зловлять її чи ні.

До мами. Не треба викликати поліцію.

Не треба, будь ласка, тому що сусіди теж із цим справляються, і панове з поліції зранку приїжджають до мене, а вже потім в коменду.

Дякую за турботу і відкланяюсь. У мене ще є робота... *Кладе телефон.* Але такими темпами це ненадовго.

З'являється Лариса, яка на повну гучність вмикає "Kapitańskie tango", Alibabki (<https://www.youtube.com/watch?v=G7MXt6kYdrE>) і кладе телефон на столі біля Хані. (Може бути використана інша польська пісня за задумом режисера/режисерки. Мені хотілось, щоб пісні відповідали часу молодості пані Басі і, крім того, я сама так вчила мову))).

Лариса займається прибиранням. Підспіває, танцює. Ханя сидить за ноутбуком, їй заважає музика. Вона затикає вуха, одягає навушники - нічого не допомагає. Врешті решт вмикає музику на телефоні Лариси.

ЛАРИСА. Ханя, нерви треба лікувати... уриною, спіруліною, а краще сексом. *Вмикає знову.*

ХАНЯ. *Вмикає.* Ларисо, я не можу п'ятий раз слухати "Капітанське танго".

ЛАРИСА. Шо ти хочеш? Я - аудіал. Це такі люди, які сприймають інформацію через слуховий апарат.

ХАНЯ. Слуховий канал. І це я тобі пояснила хто такі аудіали.

ЛАРИСА. Неважно. Я так учу єнзика.

ХАНЯ. А що з добром репертуару?

ЛАРИСА. Я думала, що поляки вообщє співають не вміють, але пьосенкі з лат 60-х - це ж музика і голоси і вимова! - понятно, що вони співають, а щас:

Napierdalamy w Gdańsku

Napierdalamy w Wawce

Napierdalamy w Łodzi

Napierdalamy zawsze.

Ona by tak chciała być tu ze mną

Kręcić blanty, potem liczyć bankroll

Шо то вообщє?

ХАНЯ. Я не буду це перекладати. Ларисо, я лише прошу зробити музику тихіше.

ЛАРИСА. Але я працюю.

ХАНЯ. Я теж трохи намагаюсь.

ЛАРИСА. Шоби побороть питку чужими гОвнами і случайно не надавать хазяїну квартири в гризло, я маю на шось отвлікаться. Напрімер, уявлять себе капітаном торговельного флота.

ХАНЯ. Чиїми гОвнами, Ларисо? Ми тут живемо лише вдвох. Ти за місяць жодного разу не поприбирала. І зараз я плачу тобі за це так зване прибирання по 25 злотих за годину. Хотіла дати тобі заробити.

А по-друге, чому ви мусите слухати все на повну гучність, навіть у транспорті? А потім ти дивуєшся, чому контролери ідуть спочатку до тебе. Вдягни, чорт забирай, кляті навушники!!!

ЛАРИСА. А співать як? Ми співочий народ! Я ж не буду себе чути. Не. Слухавкі од сатани. Валька казала вони впливають на мислітьельну діяльність. Од них мозкі скручуються в два сліпшихся чорнослива, слух портиться, інтуїція і потенція.

Ілон Маск буде управлять тобою через стар лінк і жучкі, які вкололи з вакцинамі коронавіруса, а сам на кабріолете в космос літать і на планете Нубіру з другімі оцелотамі rozmножаться.

ХАНЯ. Так. Досить! Прошу тебе. Я так більше не можу. Я думала, що ти поживеш у мене день-два, поки будеш шукати нову квартиру чи роботу. Але ти живеш зі мною вже майже місяць... Я безперервно щось для тебе шукаю... Ти вимагаєш більше уваги, ніж усі, ким я опікувалася, разом узяті. Я запропонувала тобі з півсотні варіантів, деякі з харчуванням... але тобі нічого не підходить.

ЛАРИСА. Так вони ж усі за Варшавою. Я в мухосранську піпідуву не поїду.

ХАНЯ. Жодна робота тобі не пасує... Ти казала, що ти швачка, але машинки у нас погано шують...

ЛАРИСА. Я тобі кажу - вони реально не в ту сторону шують. У нас вообщє не так.

ХАНЯ. Мити посуд ти не підеш, бо боїшся посудомийної машини.

ЛАРИСА. Да, я читала, як у жінки рука застрягла в пралці.

ХАНЯ. Але це посудомийка. Хоча у тебе рука застрягла, навіть, в баку для сортування пляшок.

ЛАРИСА. Сортування сміття - то вообщє тупіковий ход еволюції. Раньше таким не увлікались. І нічо - порядок був.

ХАНЯ. Я домовилася про місце на косметичній фабриці через знайомих.

Чудовий варіант. Сидяча робота, денні зміни, заробіток непоганий...

ЛАРИСА. Там немає чим дихать. В повітрі пудра висить, а у мене астма.

ХАНЯ. Ну, власне... Загалом, так більше не може тривати. Я страшенно втомилася і почуваюсь виснаженою.

ЛАРИСА. Ясно. Вибач, вибач, шо я недостаточно хороша біженка.

Бо пристойні біженці вдячні, вежливі, корисні, тихі і незаметні...

ХАНЯ. Лариса...

ЛАРИСА. Хвалять господарів, їхній суп, стіл, дім, спиногризів, їхніх котів і собак, а своїх одразу здають в пріют і на усипленіє...

Пристойні біженці усміхаються і не псують життя і нерви, не розбивають чашок, не лишають по собі волосся у ванній і сліди на підлозі, не підкручують батарею більше, чім на двойку, не сушать труси на віду, не заставляють лахами кімнату, не вмикають чайник, поки господарі сплять, не забувають виключити за собою світло і провітрити кімнату від копченої воні підвалу, яким вони смердять даже через місяць...

ХАНЯ. Я ж не про це говорила...

ЛАРИСА. Хороші біженці вчать мову, шукають роботу і головне - не надідають!... не бісять, не вигорають і не стомлюються... не хроплять на підлозі в чужій країні, не згадують бомбордувать, не здригаються від кожної їбучої пітарди, не сумують за розхераченим домом і сином, шо лежить в сирому окопі і годує польових мишей... Пристойні біженці із радістю і улыбкой на устах за місяць міняють життя, знаходять роботу, переселяються з місця на місце, де їм тільки дозволять пожити... не займають чужі робочі місця і при цьому нічого не просять, не говорять на вулиці своєю мовою і не збираються більше, чім по троє... хороші біженці сидять тихо і не варнякають!

Протягом монологу Лариса витягає з кімнати свої чемодани.

ХАНЯ. Що ти робиш?

ЛАРИСА. Їду бабаю нахуй.

ХАНЯ. Заспокойся, будь ласка. Я тебе не жену. Все має бути добре продумано..

ХАНЯ. Мені треба сину помагати, а не отето всьо. В Германію поїду - флаг над Рейхстагом повішу. Валька казала там по 600 євро на місяць дають і кожному біженцю по квартирі. Ото я понімаю - західна Європа, а не 300 злотих одноразової допомоги.

ХАНЯ. Лариса!

ЛАРИСА. До свіданія!

Іде і хлопає дверми.

7. Волинська трагедія VS Волинська різня

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Українська сторона не може прийняти польських досліджень про антипольські дії УПА на Волині. Українці не можуть повірити, що рішення про вчинення геноциду проти поляків ухвалено на найвищому щаблі

Організації українських націоналістів і що від початку до кінця це була організована операція.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. Як я вже сказав вище - немає жодних доказів.

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. В усіх випадках, коли особи злочинців були встановлені - я говорю про випадки винищення цілих сіл - вони виявилися членами ОУН і УПА. Більше того - вони завжди були членами Української повстанської армії, створеної бандерівською фракцією ОУН.

ЖУРНАЛІСТКА. Але ж не можна стверджувати, що Степан Бандера сам керував чистками.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. Він сидів в цей час у німецькому концтаборі.

ЖУРНАЛІСТКА. Можливо, Бандера взагалі засудив би це, якби тільки знав?

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Немає жодних доказів того, що Бандера засудив би чистку. Так, він сидів у німецькому концтаборі. Але ми не знаємо жодної заяви чи вчинку Бандери, які б на це вказували...

8. *Квартира Хані. Дзвінок у двері. Ханя відчиняє. Там стоїть Міхал.*

МІХАЛ. Привіт!

Ханя різко зачиняє двері, але нога Міхала залишається в отворі дверей.

МІХАЛ. Аааааа! Ханю, будь ласка. Ай. Я просто хотів поговорити.

ХАНЯ. Як ти мене знайшов?

МІХАЛ. Це було нелегко. Насправді я з Тарнова. І не часто буваю у Варшаві. Але маю приятеля в уженді.

ХАНЯ. Коротше.

МІХАЛ. Я перевірів реєстраційний номер машини.

ХАНЯ. Ти знаєш, що це називається сталкінг? Забери свою ногу з моєї квартири.

МИХАЙЛО. Ай. Не можу - ти її дверима придавила.

ХАНЯ. Бо ти вдерся до моєї хати.

МІХАЛ. Відчини двері, а я заберу ногу.

ХАНЯ. Звідки мені знати, що ти не ввірвешся і не згвалтуєш мене?

МІХАЛ. Ти не в моєму типі.

Ханя різко натискає на двері.

МІХАЛ. Ай! Вибач, вибач. Ми зовсім не з того починали. У мене залишився паспорт Лариси.

ХАНЯ. Ти і паспорт у неї забрав? Я дзвоню в поліцію.

МІХАЛ. І заразом попроси, щоб викликали швидку. Здається, ти мені ногу зламала.

ХАНЯ. Я захищалася. У своїй квартирі, нагадую. Що є законним.

МІХАЛ. Я просто хотів віддати той паспорт. Справді.

ХАНЯ. Лариса вже поїхала до Німеччини.

МІХАЛ. Ну, що ж. Їй буде важко там без паспорта.

ХАНЯ. Зробить новий.

МІХАЛ. Ханю... Можеш не давати мені її адресу. Можеш сама відправити. Але навіщо ускладнювати жінці життя?

ХАНЯ. Гарзд, давай. Просунь його сюди.

МІХАЛ. Тільки не бий мене по пальцях, будь ласка.

ХАНЯ. Цього не обіцяю.

Міхал просовує в двері паспорт. Ханя його забирає.

МІХАЛ. Ти впевнена, що передаси?

ХАНЯ. Прошу не турбуватись.

Ханя привідчиняє двері і випихає Міхала. Зачиняє двері.

МІХАЛ. Чути тільки голос з-за дверей. Ай, ай... Як же, курва, мені болить та нога.

ХАНЯ. Іди вже, симулянт.

Ханя прикладає вухо до дверей. Якийсь час слухає. Кладе паспорт на столі.

Вертається до дверей слухає. Наче, тихо.

Різкий дзвінок у двері. Ханя лякається. Метушитися по квартирі. Приміряє в руці різні важкі предмети.

ХАНЯ. Іди, кому сказала.

Кілька гучних дзвінків у двері.

ХАНЯ. Ну, слухай... У людей немає цілого дня, щоб пильнувати кожного психопата із загостренням.

Наполегливі дзвінки у двері.

ХАНЯ. Подзвони ще раз і будеш готувати гроші на адвоката, скажений!

Ще дзвінки у двері.

Ханя відчиняє замок і стає із піднятою сковорідкою, аби вдарити, як тільки Міхал наважиться увійти.

ХАНЯ. Ах ти... Набридливий, паршивий маньяк. Хай на твоєму хтивому члені бородавка виросте! Хай тобі там все зіпріє і волдириями покриється, паяц недороблений!

Різко відчиняються двері. Ханя замахується.

9. *Заходить пані Бася.*

ПАНІ БАСЯ. Заб'єш власну матір?

Зрештою, я знала, що дружба із барбажинкою не обіцяє нічого доброго. Хоча, власне, на що сподіватись... після того, як ти забрала у мене ключі?

ХАНЯ. Тут, під дверима, чекав дуже дивний тип.

ПАНІ БАСЯ. Чого не подзвонила в поліцію?

ХАНЯ. Може тому, що хтось дзвонив їм так часто, що вони більше не приїжджають на виклики за цією адресою!

ПАНІ БАСЯ. Тим краще, що я зустріла цього хороброго чоловіка в коридорі.

Пане, заходьте.

Заходить Міхал.

МІХАЛ. Добрий день.

ХАНЯ. Мамо, це той...

ПАНІ БІСЯ. ...Сміливий і, як бачиш, красивий мужчина, який дав відсіч цьому хулігану. І тепер він потребує першої медичної допомоги. *Тихіше, До Хані.*

Навіть якби він був найвідомішим сексуальним маніяком... у твоєму віці, донечко, це - чудовий варіант.

ХАНЮ. Мамо!

ПАНІ БАСЯ. Може, вип'єте чашечку чаю?

МІХАЛ. Краще льоду. У мене дуже розпухла нога. А щоб дістатися додому, мушу їхати 5 годин на машині. Здається, не зможу зараз сісти за кермо.

Піднімає штанину. Ханя і пані Бася одночасно охають. Нога виглядає жахливо.

ПАНІ БАСЯ. О, Боже! Принеси пану лід! Негайно!

Ханя біжить по лід.

ПАНІ БАСЯ. Сідайте, будь ласка, тут. Я допоможу.

МІХАЛ. Не варто хвилюватися, насправді.

ХАНЯ. *Вертається і подає заморожену курку.* Я теж так думаю.

Міхал дивиться на курку, йому трохи смішно. Бере широкою долонею.

МІХАЛ. Непогана дупка.

Приміряється, куди ж прикласти.

ПАНІ БАСЯ. А що такий гідний чоловік робив у нашому Богом забутому районі, так далеко від дому, о такій пізній годині?

ХАНЯ. *До пані Басі.* Цього типа треба до суду за переслідування.

ПАНІ БАСЯ. *До Хані.* Ханя! *Голосно.* Ваша дружина і діти не чекають вдома?

ХАНЯ. Мамо!

МІХАЛ. Я вже давно розведений.

ПАНІ БАСЯ. Справді?

МІХАЛ. Бачте, я волонтер. І познайомився з вашою донькою, коли ми допомагали одній жінці з України. Минулого разу не дуже добре розійшлися. Я хотів пояснити ситуацію, але, мабуть, безрезультатно.

ПАНІ БАСЯ. Ось воно що. Ну, хоч якась користь від цих українців.

ХАНЯ. Мамо!

МІХАЛ. А ви з тих людей, які вважають, що це не наша війна?

ПАНІ БАСЯ. Ні... Чому? Навпаки. Я дуже підтримую свою доньку в усьому, що вона робить. Знаєте... Треба зробити бутерброди, ...знайти каріматі....

купити контейнери для тварин, облаштувати місця для сну...

Ханя з подивом дивиться на пані Басю.

МІХАЛ. Саме так. *До Хані.* Чи може пані покласти на мене цю заморожену курку з цього боку, бо я не справлюсь через травму?

ХАНЯ. Я думаю, краще обмотати ногу еластичним бинтом.

МІХАЛ. Чи буде пані ласка допомогти мені із цим? Боюсь, що сам не впораюсь.

ХАНЯ. Звісно. Я зроблю все можливе, аби пан тут не затримався.

Різко стискає ногу.

МІХАЛ. Ай!

ПАНІ БАСЯ. Але нащо спішити? Пан зараз в такому стані, що, гадаю, нам доведеться залишити його на ніч.

ХАНЯ. Мамо!

ПАНІ БАСЯ. Але ж ми страшенно любимо допомагати усіляким невідомим людям. Правда, доню? Знаєте, Ханя цілий місяць приймала у себе українку. У неї таке велике серце.

МІХАЛ. Я вже переконався.

ПАНІ БАСЯ. І якщо пан потребуватиме більш тривалої допомоги, я впевнена, що Ханя не відмовиться залишити вас тут. А наші двері завжди широко відкриті для всіх, хто потребує допомоги!

10. Відкриваються двері. На порозі стоїть Лариса з сумками.

ЛАРИСА. Вечір в хату!

ПАНІ БАСЯ. О, господи. *Хреститься.*

ХАНЯ. Лариса? Ти повернулась?

ЛАРИСА. Та це концлагерь! Забор з колючей проволокою. Я п'ять днів їла молоко і булку. Повара - сірійці. В меню там різні названія: м'ясо, равійолі, прочіє фіглі-міглі, а на самом деле непонятна жижа з карі. І всі дрищуть. А ще: якщо ти в анкеті ставиш галочку, що ти мусульманін, то тобі окрему кімнату дають, а якщо атеїст, православний чи там армія спасесія - не важно, то в общій барак.

А там цигани... У них клани, розборки, клопи, воші... всяка нечисть. На кроваті нічо залишить нізя. Всьо крадуть. Носи з собою. Спать неможливо, спи на своїх сумках, бо опять же всьо попиздять.

ПАНІ БАСЯ. Ти глянь, хто говорить...

ЛАРИСА. А німці такі: ми толерантні, для нас всі рівні. Канешно, коли ти по телевізору на це дивишся, то можна толеранствовать. Тіки жить з циганами - мені в одному бараку.

Я переболіла всім: свінкой, ветрянкой, ротавірусом, екзотической ліхорадкой... Причому одночасно.

В туалет очередь по 40 людей, в душ можна цілий день стоять. Телефон зарядять - тоже очередь і ще паси його, як Шевченко ягньонка, бо, повторюсь, волкі позорні спиздять.

А це ж треба центр занятості - Жопцентром назвать! А бюрократія!... а медицина? Єдине, що тобі можуть прописать - це уміральна яма.

Сплошноє уніженіє.

За капо у них там одні руські. Підходиш шось спросить - вони тобі: "Гаваріте по-русскі, пажалуста, ілі па-німецькі". І я маю сидать з ними за один стіл, шоб поїсти?

І не розкажуйте мені, що то хороші рускі, бо вони волонтьори і помагають. Будь вони прокляті всі! І їхні діти і діти їхніх дітей до сьомого колена!

І шоб наші діти завжди пам'ятали хто такі рускі! Обнести цю падаць з болотами 6-ти метровим забором! І ніколи... Ніколи більше не згадувать, що вони існують! Ответственность должен нести каждый! Каждый, хто має той паспорт з двуголовою куркою!

В общем, я вернулась.

Ще чуть-чуть у вас поживу.

ПАНІ БАСЯ. А нам якраз немає куди вас взяти. У нас тут поранений чоловік.

ЛАРИСА. О, а він що тут робить?

МІХАЛ. Я привіз ваш паспорт.

ЛАРИСА. Та ти шо! Дай я тебе обніму, радной!

МІХАЛ. Будь ласка, скажи Хані, що я тебе не образив.

ХАНЯ. Він увірвався до моєї квартири. От тепер я викличу поліцію - підтвердиш, що він тебе згвалтував.

ЛАРИСА. Оцей малохольний? Не... То ми чуть не поняли одне одного, бо у нас "рухаться" означає двігаться, а у вас - єбаться. Неудобно получилось.

ХАНЯ. Добре, що ти пояснила мені це тільки зараз.

ПАНІ БАСЯ. Яка шкода, що в цій квартирі лише дві кімнати.

МІХАЛ. Я, мабуть, вже піду.

ПАНІ БАСЯ. Стій! Піде Лариса!

МІХАЛ. Але чого?

ПАНІ БАСЯ. Вона сказала, що жила із циганами. Потребує карантину.

ЛАРИСА. Треба казати з ромами! І це дуже ретроградні погляди. Фу такою будь.

ХАНЯ. Нагадаю, що це моя квартира. І дозвольте мені вирішувати, що робити.

Сядьте. Давайте заспокоїмось.

МІХАЛ. *Хотів щось сказати.*

ХАНЯ. Чшшш.

Всі сидять і хвилину мовчать. Міхал тягнеться за персиком на столі.

Відкушує.

МІХАЛ. Я зголоднів.

Ханя косо дивиться на нього.

ЛАРИСА. В мене сина поранено. Не хотіла казати. Перевезли до Львова у шпиталь. І гроші треба, багато.

ХАНЯ. Скільки?

ЛАРИСА. Ще точно не знаю. Але 100000 - то напевно. Лікування і реабілітація.

МІХАЛ. Треба організувати збір.

ХАНЯ. Не хвилюйся, я сама впораюсь. Ларисо, занеси свої речі в кімнату.

ПАНІ БАСЯ. Ти знову робиш помилку.

ХАНЯ. Зроблю чай.

ПАНІ БАСЯ. Ну, так. В кожній незрозумілій ситуації роби чай.

Ханя і Лариса ідуть в кухню і за речима.

МІХАЛ. А я, мабуть, все-таки піду.

ПАНІ БАСЯ. Почекайте на чай. Мені дуже цікаво почути про волонтерство пана. Як так сталося, що Ви вирішили підтримувати цих... цих... жінок з України?

МІХАЛ. Для мене практично з самого початку ця війна почала мати такий вимір, знаєте... особистий. Коли я був у Києві рік тому...

ПАНІ БАСЯ. Пан раніше був на Україні?

Ханя збирає на стіл. Ставить чай і пиріг.

МІХАЛ. В Україні, так. І я серйозно думав про те, щоб переїхати туди... Тому що це таке велике красиве місто. Знаєте... люди сидять на траві... в парках, п'ють вино, їдять оливки... Ці квітучі каштани, ці неймовірні пагорби, ця прекрасна і широка річка... Цим містом неможливо надихатись. Великі можливості для життя... І раптом все це з тріском обривається... Отак, разом... Через одного ідіота.

ПАНІ БАСЯ. Для мене вся ця ситуація має дуже особистий вимір. Я народилася в 43-му... і пам'ятаю, що означає втекти від смерті.

МІХАЛ. Я дуже радію, що познайомився із такою чудовою родиною. Між волонтерами, знаєте, відчувається енергія, обмін...

ПАНІ БАСЯ. Так, так. Але чи не здається вам, що, з іншого боку, є багато якогось жебрацтва від тих, хто отримує допомогу?

МІХАЛ. Ситуація диктує умови. Я візьму цього пирога.

ХАНЯ. Будь ласка.

МІХАЛ. Мммм... Ого... Але як неймовірно смачно! Сама готувала?

ПАНІ БАСЯ. Вони почуваються дійсно краще, ніж ми. Нашому уряду на нас начхати.

МІХАЛ. Тоді це питання до уряду. З ПІС все ясно, може, дамо шанс Конфедерації? *Сміється.*

ПАНІ БАСЯ. Я не проти допомоги, але куди йдуть наші податки?

ХАНЯ. Мамо, які податки, ти на пенсії...

ПАНІ БАСЯ. Податки польського народу! На цих українських нероб. Моя подруга працює в магазині і може порівняти кошик поляка і українця і це дійсно прірва, зараз поляки їдять найдешевшу ліверну ковбасу, а ці - криветки під коньяк жруть. У зоопарку, галереях, на дискотеках і всюди їх повно, а ви ще збираєте їм на це кошти!

ХАНЯ. Мамо, як ти можеш? Син Лариси поранений!

ПАНІ БАСЯ. Це ще треба довести. Як Польща може прогудувати стільки ненаситних ротів?

МІХАЛ. Пані, здається, не дуже розуміє. Це все споживачі, які залишають тут гроші. Як тільки у нас почнеться відтік біженців, ми отримаємо величезну діру в економіці. Польща ще буде боротися за те, щоб якомога більше біженців залишилися тут.

Лариса сідає пити чай.

ПАНІ БАСЯ. Або я, або вона. Я не сидітиму з нею за одним столом.

ЛАРИСА. Правильно, нема чого мішати свою блакитну кров з моєю цибулевою масті.

ПАНІ БАСЯ. Я не сидітиму за одним столом з бандерівкою!

ЛАРИСА. Шо? Яка бандерувка? Я з Донбасу вообщє-то. Де я, а де Бандера? Я, чеснo кажучи, всєгда думала, шо то такий бренд львовський, ну знаєте, кафе там всякі, криївкі, шапки там продаватъ з козирьками.

МІХАЛ. Дійсно. Біженці - це переважно люди зі сходу України, і вони поняття не мають, про що нам ідеться.

ПАНІ БАСЯ. Возимо їм гуманітарку до Львова на вулицю Степана Бандери, а Україна ніколи не засудила Волинську різню!

ХАНЯ. Мамо, будь ласка, не зараз!

ПАНІ БАСЯ. А коли? Коли? Це питання завжди не на часі! Минуло вже 80 років! А я все ще не можу забрати і гідно поховати кістки моєї матері! Поки не знайду тіло, я не заспокоюсь. І не повірю, що в цих варварів є щось людське.

МИХАЙЛО. *До Лариси.* Ми зробимо збір, справді. У фейсбуці, скрізь. Напиши реквізити - я все організую.

ЛАРИСА. *До Міхала.* Ой, дуже дякую. Можна я тебе все-таки обніму?

ХАНЯ. Не треба! Я все можу організувати сама!

ПАНІ БАСЯ. А нікого не турбує, що українки уводять мужчин?

МІХАЛ. Не думаю, що це треба сприймати серйозно. Але це правда, що дівчата доглянуті. Робили опитування і жінок набагато більше. Взагалі, в Польщі. І просто відразу стало ще більше. У Варшаві може бути бійка, якщо хтось страшенно захоче мати якогось паталаха.

ХАНЯ. Але що тут забирати? Як тут і так нічого немає, на цьому ринку. Нехай забирають! Усіх цих поламанців!

ПАНІ БАСЯ. Трава зелена, а Львів польський! Я з радістю піду на пікет і візьму краще в ньому участь!

МІХАЛ. Дякую за чай. Поламаньцю вже точно час іти.

- Це сигнал до атаки. Одразу після цього - постріли.
- І чоловіки, озброєні автоматами і гранатами, йдуть на село.
- Ми вибігаємо з дому.
- Всі дороги перекриті. Всіх, хто наближається, вбивають.
- Гвинтівка. Граната. Швидко біжимо. Знову граната.
- Роману та іншим членам самооборони вдається прорвати оточення.
- Перебігаємо рів. Пагорб. Кущі ліщини.
- За ними - ще одна група.
- Знову автомат, граната, швидкий біг.
- Хто не встиг, той гине.
- Немає Каміли, яка вибігла з хати із загорнутим немовлям.
- Вона ледве вийшла.
- Вона тікає... Але за нею біжать двоє чоловіків.
- Один з них стріляє в неї.
- Каміла падає на землю. З рук випадає згорток із дитиною, загорнутою в ковдру і куртку... і котиться по землі, як поліно, яке не донесли до хати.

12. Квартира Хані вся заставлена гуманітаркою, якимись клумками, речами.

Виглядає, як точка із секунд-хендом на ринку. Дзвінок у двері. Стомлена Ханя іде відкривати. На порозі стоїть Міхал із двома торбами гуманітарки.

МІХАЛ. Привіт, Ханю!

Як привітання, трохи приобнімає.

МІХАЛ. Ти вся трясешся. Тобі холодно? Захворіла?

ХАНЯ. Ну, ні. Куди вона все це несе? Це якесь звалище.

МІХАЛ. Що сталося?

ХАНЯ. Я так більше не можу. У мене в квартирі гуманітарний склад. Що де дають - все сюди тягнеться.

Якесь безкінечне: дай! дай! дай!

Нормальна робота її не влаштовує. Але вона систематично шукає якісь нелегальні способи заробітку. Вона пече торти на моїй кухні, ліпить вареники, в'яже і дуже нав'язливо продає моторошні ляльки серед моїх подруг. Ніхто більше не відповідає мені на телефон - бояться, що я попрошу грошей на збірку чи запропоную помити їм вікна і продам в'язану качку. Відчуваю себе комівояжеркою чи продавцем сітьового маркетингу, перед яким усі грюкають дверима. *Плаче.* Я постійно намагаюсь її переселити, але вона повертається, як бумеранг. Якщо я їй щось кажу, вона скаржиться, що у неї астма і поранений

син. Вона носить із собою цей дивний холодильник. Ці зуби... Вірить у заговори, заклинання, фей, рептилій, анунаків і світову змову. Останній тиждень вона манікюрниця і приймає клієнтів у моїй спальні.

МІХАЛ. Я не знав, що тобі так важко. Чому ти не сказала мені раніше?

Намагається поплескати Ханю по плечу. Йому незручно. Ханя плаче.

ХАНЯ. Я дуже хочу бути хорошою людиною і дуже хочу допомогти. Але я вже вірю, що мама має рацію. А ще я не розумію, чому вона не їде до сина. Будь-яка нормальна мати вже була б там.

МІХАЛ. Я зараз, до речі, їду до Львова... І спробую поговорити з цим сином. І з волонтерами там, може, вдасться знайти для неї місце у Львові.

Голосно вмикається музика. Пісня "Daj" у виконання Єжи Поломського

(<https://youtu.be/85XrT7sMuUs>).

ХАНЯ. А ще вона вважає себе афігенною співачкою, бо вони - співоча нація. Стверджує, що так вона вивчає мову. А я не вірила мамі, що музикою можна тероризувати.

МІХАЛ. Але добре добирає репертуар.

ХАНЯ. Власне так. *Усміхається крізь сльози.*

Міхал намагається розважити Ханю. Хапає швабру, якою прибирала Лариса на початку, проводить по ній вгору і вниз, імітуючи мікрофон. Протягом пісні надягає на себе всіляку гуманітарку, показує жестами - "дай". Ханя на нього навішує светри, пальта, шарфи, як на ялинку. Іноді чути, як Лариса з іншої кімнати підспівує, не попадаючи в ноти.

Під кінець пісні Ханя і Міхал танцюють разом. Спочатку жартома, але в якийсь момент задивлюються в очі одне одному, відчувається романтика.

І в цей момент різко відчиняються двері спальні, з'являється Лариса.

Ханя і Міхал відскакують одне від одного.

ЛАРИСА. А що це ви тут робите?

МІХАЛ. Я приніс речі, про які ти просила. І вже їду. *Швидко знімає з себе всі светри і пальта...* Ханя, щодо того, про що ми говорили, я тобі подзвоню, як тільки щось дізнаюся... До побачення.

Видно, що почувається розгублено. Іде.

ЛАРИСА. Мммм. А про що це ви говорили із мущиною - волонтером? А?

ХАНЯ. Та ні про що. Лише ділові питання. Збірка для тебе і всяке таке інше.

З дверей спальні виходить пані Бася, яка розглядає свої нігті. Підспівує.

ПАНІ БАСЯ. "Daj, co zostało ci po nim, po tym którego żałujesz"...

ЛАРИСА. Здається ми спелісь.

ХАНЯ. Мама?! А ти що там робила?

ПАНІ БАСЯ. Манікюр. Іду на похорон. Коли помирає велика ненависть, так як і у випадку з великою любов'ю, залишається така порожнеча, що заповнити її може лише гібридний лак.

13. - Після нападу батько, його брат і ще з десяток чоловіків пішли перевірити, чи хтось вижив.
- Вони знаходять двоюрідну тітку, яка, перелякана до божевілля, обіймає трьох убитих на її очах дітей.
  - Біля тополі над ставком знайдуть тіло діда. Того, який любив співати українських пісень і завжди мав для сусідів яблука з рідного саду.
  - На тілі дідуся було сім колотих ран. Недалеко від нього знаходять тіло бабусі. Камілу не знайшли.
  - Раптом батько помічає знайому ковдру, загорнуту в куртку: напередодні Каміла загорнула так найменшу дитину.
  - Він приходить туди. Так, це дитина. Яка цілу ніч пролежала в снігу. В березні температура вночі дуже низька.
  - Маля не повинно вижити. Та все ж батько бере на руки і розгортає оберемок.
  - Ловить одну з божевільних від страху корів, відводить її до ще тліючої хати, доїть і натирає тільце ганчірками, змоченими в молоці.
- ПАНІ БАСЯ. Я рухаюсь і кліпаю очима. "Тато! сі... бу!"
- Досі не можу повірити, що пережила ту жахливу ніч.

14. Квартира Хані.

Лариса заходить до квартири. На ній розірваний одяг і підбите око.

ХАНЯ. Що ще стало?

ЛАРИСА. Побилася в пункті гуманітарної допомоги. Вибач, але мені треба випить.

Дістає з пакета вино і відкорковує.

ХАНЯ. Ви там уже б'єтесь?

ЛАРИСА. Надавала в гризло особині з українським паспортом. Шо мені за це може бути?

ХАНЯ. Залежить від тяжкості побиття. Я не знаю. Спитай Міхала.

ЛАРИСА. Може, нос зламала.

ХАНЯ. І що ви там не поділили?

ЛАРИСА. Я бачила всяких. Я перевиділа стільки хабалок, що ними можна заповнити стадіон Народовий... Хоча це я теж бачила, коли песелі роздавали..., але щоб отак прямим текстом: "Довше б це все тяглося. Я хоч грошів зароблю і світ побачу".

ХАНЯ. Таких людей, на жаль, дуже багато, що довго у когось гостила і нічого при тому не робила.

ЛАРИСА. Це воєнна туристка! Це створіння здає дві своїх квартири в тридорога і міняє вже третю країну, де вона "працює" біженкой... В часі, коли гинуть наші хлопці і дівчата. Ше чуть-чуть, я б її вбила - добрі люди відтягли.

ХАНЯ. Я трохи розвальона... Зараз якраз розбираюсь із цими цінностями для себе. У мене вже немає такого ентузіазму, як у Міхала. Не знаю, звідки він його бере, щоб приносити тобі стільки речей.

ЛАРИСА. Шось ти часто його згадуєш.

ХАНЯ. Кого? Міхала? Та зовсім не часто. Не частіше, ніж ти.

ЛАРИСА. Ханя, якщо він тобі подобається, то ти так і скажи. Я приберу з нього свій блятський глаз.

ХАНЯ. Як ти це поєднуєш? У тебе син в шпиталі!

ЛАРИСА. По-перше, я жартую. А, по-друге, тепер не жить своє життя? І на мужиків не дивиться? Ну, давай, давай... Розкажи. Я ж бачу, що щось відбувається.

ХАНЯ. Що? Там немає про що розповідати.

ЛАРИСА. Ну, як хочеш. Мовчи дальше.

ХАНЯ. Я не знаю, я нічого не розумію. Я дуже погано розумію чоловіків і їхню логіку. Мені вже за 40, а я ніколи не розуміла.

ЛАРИСА. Думаю, тобі тоже треба випить.

Наливає Хані.

ХАНЯ. Я не п'ю. Зовсім не п'ю.

ЛАРИСА. Добре. Як скажеш.

ХАНЯ. Хапає стакан і випиває залпом.

ХАНЯ. В якийсь момент мені здається, що щось відбувається. Що він дивиться на мене. Розумієш? Просто в мене. І все в мені обертається.

Потім він посилає якогось хлопця з грошима - віддати на збір.

І хлопець каже:

- А ви дійсно схожі.
- Що? В сенсі?
- Ну, Міхал сказав, що ти його сестра.

Сестра, серйозно? І Міхал такий:

- Та це я так сказав, щоб цій людині довго не пояснювати....

Он як? А мені ти нічого пояснити не хочеш?

Потім він пише мені по сто разів на день. З будь-якої дурної причини. Він дякує мені за всякі дрібниці... Вночі надсилає фотографії кошенят - якесь котяче порно.

Потім цей танець...

Він щось мав на увазі?

Чи він просто жартував?

Але коли торкнувся мене. Це не можна ні з чим порівняти. Це не електрика. Це якась хвиля. Така, що пробігає по всьому тілу. Тут, тут... І доходить до кінчиків вух.

ЛАРИСА. Ага, і отам внизу.

ХАНЯ. О, Боже. Там, власне, починається.

Він відчуває те саме, чи це тільки я?

Сьогодні він сказав: "Я тобі дуже вдячний. Дуже-дуже. Ти такий кумпель..." - так, і сказав - "...кумпель, якого у мене ніколи не було. З мене велика цукерка".

ЛАРИСА. А-ха-ха.

ХАНЯ. Він не сказав - з мене торт, пиріг чи коробка цукерок! Велика цукерка.

ЛАРИСА. Оговорочка по Фрейдю.

ХАНЯ. Цукерка? Курва! Але після того, як ти назвав мене сестрою, це виглядає як інцест.

Сміються.

ХАНЯ. Тепер я не можу припинити думати про цю довбану велику цукерку. І так... мені так соромно....

ЛАРИСА. Та це ж нормально. Закоханість - це не лише пісьмо Тат'яни до Онегніа, це бажання. Тим більше, коли є кого хотіти.

ХАНЯ. ...Мені так соромно, що мій розум зайнятий такими дурницями, коли в світі стільки всього відбувається. Тому що... ну тому що є важливіші речі!

Думаю, я також була дуже безкомпромісною. Мені не подобаються люди, які не допомагають. Як ви можете?

Я не могла пристосуватися, звикнути...ти розумієш ... я не могла помістити в собі тих... тих трагедій... Взагалі... світ для мене як би перевернувся. Відбулась повна переоцінка цінностей.

Моя близька подруга, знаєш... з дитинства... з чоловіком - у них є діти. Гарні діти. І у них є група на whatsapp, і вони надсилають мені ці відео з дітьми. Я

дивлюся... Дитина одягнена так, дитина одягнена сяк... Дитина їде в машині, дитина на каруселі... і я мусила повилаляти це все нахєр, тому що для мене це було настїльки невідповідно до того, що відбувається, і це мене турбувало. Трясця! Ну як можна... як можна бути такими зосередженими на своїх дрібницях, коли навколо стїльки всього відбувається - розплющїть очї! В менї весь час сидить відчуття провини, що я не маю права на себе, бо я в комфортній ситуації. Менї не можна пити, їсти, спати, жити, поки йде ця довбана війна.

І зараз я просто не знаю, куди менї подїтись. Менї так незручно. Я почувуюсь такою збудженою, і такою живою... І менї так соромно....

ЛАРИСА. Тю. Піди підрочи.

ХАНЯ. ... *Незручна пауза.* Взагалї-то вже... Десь разів п'ять.

ЛАРИСА. Ого, подруго. Сильно тебе зачепило.

Сміються.

ХАНЯ. Не знаю. Я не знаю, що менї із цим всїм робити.

ЛАРИСА. Ну, то треба йому сказати.

ХАНЯ. Ніііі. Що ти.

ЛАРИСА. Ти доросла жїнка. Тобї подобається мужик. І ти йому, видно, теж. Не чекай поки воно дозріє. У мужиків це може бути довго. Вони ж чуть отсталї. Серйозно. Вони намьоків не понїмають. Просто скажи - їди сюда, мой бєлий хлєб. І тоді, може, він скаже: аааа, намьок поняв.

ХАНЯ. Ти так думаєш?

ЛАРИСА. Да! У мене всїгда спрацьовувало. Береш і рубиш правду-матку. Бачиш - я не красотка, але мужиків у мене було дофіга і ще чуть-чуть.

Сміються.

ХАНЯ. Ларисо, ти така наївна, така неймовїрно інфантильна, дурна і фраєрська... Але я так тебе люблю.

ЛАРИСА. Я тебе теж люблю, подруго. Але ти набралась. Як це ти так з одного стаканана?

ХАНЯ. Подзвоню йому!

Дїстає телефон.

ЛАРИСА. Зараз? Не! *Вибиває телефон подушкою.* По п'яні мужикам не дзвонять - це саме главне правило в отношенїях!

Б'ються за телефон.

ХАНЯ. Але я хочу зараз.

Валяються, катаються по підлозі, б'ються подушками.

ЛАРИСА. А я тобі кажу, що так не робиться. Отпусти мої штани, дурочка! Не дам я тобі телефон.

ХАНЯ. Це мій телефон. І ти сама сказала, що я доросла жінка. Можу сама вирішувати, що мені робити!

ЛАРИСА. Пий своє бухло і не отвлікайся. Хочеш мене сьогодні добити? Хто б подумав, що у тебе такий удар важкий.

Телефон дзвоне.

ЛАРИСА. *Дивиться на екран.* Боооже, це малохольне само дзвоне.

ХАНЯ. Віддай!

ЛАРИСА. Не!

ХАНЯ. Віддай мені цей дурнувятий телефон, негайно!

ЛАРИСА. Та ти ж п'яна як чіп, ти щас йому наговориш всякого...

ХАНЯ. Так, скільки можна! Чому всі говорять, що мені робити!?

ЛАРИСА. Хай подожде до утра - помучиться. Треба витримати час!

ХАНЯ. *Серйозно.* Або зараз, або я ніколи більше не наважусь.

ЛАРИСА. Як хочеш. Я тебе прідупереділа... Але почекай! Хай тільки, якщо передзвоне другий раз!

Гудки припиняються. Дивляться на телефон.

ХАНЯ. Сама передзвоню.

ЛАРИСА. Не! Або він передзвонить ще раз, або жди до утра. Я тебе навчу.

Дивляться на телефон. Це триває безкінечно. Нарешті він дзвоне. Ханя першою хапає телефон.

ЛАРИСА. Подожди хоть три гудка, піздострадаліца. І глупостей не наговори.

15. Відбирає дзвінок.

ХАНЯ. Ало.

МІХАЛ. Привіт, Ханю. Я маю тобі сказати дещо важливе.

ХАНЯ. Добре, але спочатку я.

МІХАЛ. Дійсно важливе.

ХАНЯ. У мене теж.

МІХАЛ. Ти пила чи що?

ХАНЯ. Тільки, будь ласка, не перебивай мене. Я хочу сказати першою.

Я до всіх звертаюсь - "пан" і на ви, бо то мій спосіб тримати дистанцію. Але ти заборонив мені це робити, коли ми вперше зустрілися. А ти мав би знати, що ти все ще сексуальний, незважаючи на розмір ноги, зріст і велику дупу.

А ще я втрачаю здатність логічно мислити, коли бачу чоловіка, який отримує неприховане задоволення від їжі. Від усіх цих "мммм", "ооо".... моя надмірно

буйна уява малює картини пристрасного сексу в усіх можливих позиціях. А мені подобається... ну, пропустимо, як саме мені подобається.

А ще я уявляю, як твої сильні і гарячі руки хапають мене за стегна - тут треба подякувати курці, яку ти шльопнув рукою і подивився на мене - піднімають мене і притискають до стіни....

А зі шваброю, що це було? Якщо ти водиш рукою вгору-вниз по будь-якому фалічному предмету і дивишся на жінку, що вона має подумати? Мені це здалось?

І так, я тремчу 24/7, але не тому, що мені холодно. Ти мав би вже знати, що це свідчить про пристрасну жінку, яка намагається не виявляти своїх почуттів.

Про те, як ти дивишся на мене, я не буду розповідати, бо це описано в кожній книжці. В якийсь момент мені хочеться задушити тебе у болісно- збочений спосіб. Особливо, коли ти посміхаєшся замість того, щоб вибачитися.

А потім я хочу схопити тебе за потилицю руками і... цілувати в усі можливі місця, робити тобі масаж, мінет... вибач... хоча я не дуже добре знаю, як це робиться.

А ще мені подобається думати, що ти на мене дрочиш. Вибач ще раз...

Сподіваюся, що так і є... бо я на тебе - так.

А цей Поломський... Я дуже добре чую всі слова і те, що ти в них вкладаєш. І я хотіла б танцювати з тобою нескінченно.

Це знову хвора уява? І мені все здалося?

Такий собі "Лист Тетяни до Онегіна" - сучасна інтерпретація.

У всякому разі, це перестало бути легким фліртом. Міхале, я загралась і закохалась...

Я ніколи ні з ким не була такою відвертою. Приємно робити щось вперше в 40 років.

Я захоплююся тобою у багатьох відношеннях. Ми поділяємо любов до людей.

Ти дивовижний, добрий і зворушливий.

...А тепер спробуй сказати, що все це мені здалось.

Ти тут?

МІХАЛ. Так... Я не сильний в російській літературі.

ХАНЯ. До біса ту велику літературу.

МИХАЙЛО. Ханя... Ти... неправильно зрозуміла. Я дійсно нічого такого не мав на увазі. Я просто такий є. Хочеться якось підтримати людей, повеселити, пожартувати. Агов, хе-хей!

Але я дзвонив з іншого приводу.

Я був у військовому госпіталі і був у штабі, і ніхто ніде не чув про сина Лариси. Не було такої людини. Він не потрапляв до жодного шпиталю у Львові. І весь цей збір коштів виглядає як афера. Я, мабуть, викличу поліцію...

Ханя опускає руку, кладе слухавку.

16. *Волинська трагедія VS Волинська різня.*

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. На жаль, ми змарнували понад 30 років щодо поховання останків. Я вважаю, що якби політики - і я маю на увазі політиків як Польщі, так і України - підійшли до питання ексгумації з відповідною серйозністю раніше, Волинь не була б сьогодні таким важким тягарем у наших відносинах.

ЖУРНАЛІСТКА. Про які масштаби йдеться? Скільки таких ексгумацій має відбутися?

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Тисячі. На Волині було вбито близько 60 000 поляків. Лише п'ять тисяч з них досі отримали гідне поховання. Це приблизно один з дванадцяти. Навряд чи хтось розуміє ці масштаби.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. Я згоден, що ми повинні вшанувати пам'ять, але всіх жертв цієї війни. По обидва боки кордону.

ЖУРНАЛІСТКА. Скільки років знадобиться для завершення ексгумації на Волині?

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Чесно? Я не маю жодного уявлення. Ми говоримо про 55 тисяч осіб у близько 1 800 селах. Таким темпом, як зараз, на це знадобиться близько 600 років...

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК. Так...

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК. Ми можемо сперечатися про історію, але мертвих треба поховати і оплакати. А тим часом відходить ще одне покоління, яке цього не зробило. Вклоняється Антигона. Як можна жити, якщо ти не поховав своїх найближчих?

Більшість наших предків досі лежать або там, де були вбиті, або в так званих ямах смерті.

17. *Квартира Хані.*

ЛАРИСА. Ай, да Пушкін! Ай, да сукін син! Ну ти даєш. Послухай Ларису і зроби навпаки. А-ха-ха. Навіть я возбуділась. І що? Що він сказав?

Ханя кидається на Ларису і починає душити.

ХАНЯ. Я просто зараз візьму і вб'ю тебе. Дурна жінка! Божевільна! У тебе немає ніякої астми! У тебе немає ніякого сина! Божевільна, я тебе ненавиджу! Звідки ти взялась на мою голову?

Ханя випускає Ларису. Встає, швидко іде в кімнату.

Заходять пані Бася і поліцейський, на яких ні Ханя, ні Лариса не звертають уваги.

ПАНІ БАСЯ. Так, пане офіцере, я була на манікюрі... аби втертись в довіру... і побачила там таке... Запишіть до протоколу.

Зі спальні вискакує Ханя, викидає речі Лариси.

ХАНЯ. Ти носиш дурні зуби, нескінченні пачки, пакети, гуманітарку, все, що дає Червоний хрест, Карітас, Юнісеф, ПСПМ - я, навіть, стільки фондів не знаю... клітчасті сумки, коробки, згортки, якесь нікому не потрібне лайно і оцей ідіотський портативний холодильник!

Кидає об підлогу холодильник. З нього випадає заморожена людська нога.

Ханя скрикує і відскакує. Лариса за якийсь час підповзає до ноги і притуляє її.

ЛАРИСА. Мені прислали тільки ногу. Обуглену і заморожену ногу. Сказали - загинув під час виконання бойового завдання. Але я не вірю. Я не вірю. Це вони спеціально таке кажуть... Не знаю ще для чого, але є якась причина. Це ж військова таємниця! Нам простим смертним всього не скажуть. Валька казала, може, там біо-лабораторії, може з них створюють нових кіборгів і супер-людей... Як Расамаха.

Герої не вмирають!

Поки не знайду тіло - я не повірю. Він може бути в полоні, в лікарні, непритомний, без свідомості... Але він повернеться. Одного дня він знайдеться і повернеться. І ми купимо йому нову ногу. Залізну, біонічну, сучасну. Ви нам дуже допомогли зі збором. І я вам дякую. І все життя дякувати буду.

Я впевнена - його знайшли якісь добрі українці, які 9 років чекають на деокупацію ... десь там... де всі добрі люди, зубні феї і справжні хлопчики... десь там... по тій стороні тереконів, де сплять темні кургани, колишеться дикий степ... і де з вугілля і крові піднімається над Європою наше загартоване східне сонце.

Поліцейський забирає і уводить Ларису.

Варшава - Берлін - Івано-Франківськ, лютий - серпень 2023 року.